

*

سرشناسه	: صحتی سردودی، محمد، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: سیمای کر بلا: تاریخ شهر کر بلا با نگاهی به حماسه عاشورا / محمد صحتی سردودی.
مشخصات نشر	: قم: میثم نثار، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ ص.؛ ۲۱/۵ × ۱۴/۵ س.م.
شابک	: ISBN 978-964-2786-47-3 ریال ۳۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: حسین بن علی علیه السلام ، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق.
موضوع	: واقعه کر بلا، ۶۱ ق. - تاریخ
موضوع	: عاشورا
موضوع	: کر بلا
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۸ ۲۷ ص ۴ / ۷۹ / ۹ DS
رده بندی دیویی	: ۹۵۶/۷۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۸۳۹۱

*

سیمای کربلا

تاریخ شهر کربلا

بانگاهی به حماسه عاشورا

محمد صحتی سردودی

انتشارات میثم تمار

نشانی: قم - خیابان صفائی، کوچه ۳۷، کوچه ۵، پلاک ۱۶۲
صندوق پستی ۳۷۱۸۵/۵۵۷ - تلفن: ۰۹۱ - ۷۸۳۵۰۹۰ / تلفکس ۷۷۴۱۰۶۵ (۰۲۵۱)
همراه: ۰۹۱۲۱۵۳۸۸۰۸

سیمای کربلا

تاریخ شهر کربلا با نگاهی به حماسه عاشورا

- مؤلف: محمد صحتی سردرودی
- ناشر: انتشارات میثم تمار
- صفحه‌آرایی و طرح جلد: مرتضی فتح‌اللهی
- لیتوگرافی: نویس
- چاپ: علوی
- نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۸۹
- شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه
- بها: ۳۵۰۰ تومان
- کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۸۶-۴۷-۳

مراکز پخش

فروشگاه اینترنتی کتاب:

www.sababook.ir

پخش کتاب دریای دانش:

تهران: خ انقلاب، خ فخر رازی، کوی فاتحی داریان، پلاک ۱۴

تلفن: ۰۷-۶۶۹۷۷۹۶۴ (۰۲۱) همراه: ۰۹۱۲۱۷۲۵۸۰۰

فهرست مطالب

.....	طلیعه	۹
-------	-------	---

فصل اوّل

کربلا پیش از تولّد / ۱۵

.....	نام‌های شهر عشق	۱۷
.....	کربلا در یک نگاه	۲۲
.....	کربلا و ابوالبشر	۲۴
.....	کربلا و پیامبر ﷺ	۲۵
.....	خوننامهٔ خاک	۲۸
.....	قربانگاه عاشقان	۲۹

فصل دوّم

کربلا پس از تولّد / ۳۱

.....	تشریف حضرت عشق	۳۴
-------	----------------	----

۳۹	تولد تاریخ
۴۲	تقویم قیامت (روز شمار فاجعه عاشورا)
۴۵	شهدای کربلا
۴۷	پایداری تا پای جان
۵۲	حدیث حبیب
۵۶	حماسه‌ای دیگر
۵۹	عاشورای بزرگ

فصل سوم

آستان ثارالله / ۶۱

۶۴	حدیث فردا و فرداها
۶۶	تدفین آفتاب
۶۸	آستان حسینی
۶۹	سده نخستین
۷۱	در عصر بنی عباس
۷۵	آستان حسینی در عصر صفوی
۷۶	عاشورایی در غدیر
۷۹	شیخ العراقین در خدمت آستانه
۷۹	آستان حسینی در عصر حاضر

فصل چهارم

آثار تاریخی و دیگر زیارتگاه‌های کربلا / ۸۳

۸۵	آستان ابوالفضل العباس علیه السلام
----	--

۸۸	آستانه حُرّ ریاحی
۸۹	آرامگاه شهدای کربلا
۹۰	بقعه شهدای بنی هاشم
۹۱	آستان طفلان مسلم
۹۲	آستانه عون بن عبدالله
۹۳	از آثار تاریخی کربلا

فصل پنجم

پناهگاه ستمدیدگان و سَد راه ستمگران / ۱۰۹

۱۱۲	خار چشم ستمگران
۱۱۴	عاشورایی دیگر در راه کربلا
۱۱۶	عید نیمه شعبان و عاشورای دیگر
۱۲۲	قطره‌ای از دریاها جنایت
۱۳۰	کربلا و یزید زمان

فصل ششم

کربلا، سرچشمه عاشوراها / ۱۳۵

۱۳۷	بر زمین کربلا بارید و رفت
۱۳۸	پیام آوران عاشورا
۱۴۱	قیام توأبین
۱۴۳	قیام یحیی بن زید
۱۴۴	انقلاب ابوالسرایا
۱۴۶	انقلاب یحیی طالبی

- امیر دبیس اسدی در حریم حسینی ۱۴۷
 اشاره‌ای به نقش کربلا در «حماسه فتواداران» ۱۴۹

فصل هفتم

زیارت کربلا و تربت و تسبیح عشق / ۱۵۳

- تکریم کمال ۱۵۵
 زوایت زیارت ۱۵۸
 خاک شفا، اکسیر محبت ۱۶۲
 سجده بر تربت عشق ۱۶۶
 تکبیر اینثار، تسبیح تشیع ۱۶۹
 تربت و زمزم ۱۷۰

فصل هشتم

کربلا کانون علم و ادب / ۱۷۵

- در سایه سارِ ثارالله ۱۷۸
 دسته‌گلی از جنتِ آل‌الله ۱۸۰
 خانه‌های نور، خاندان‌های خلوص ۱۸۱
 شاعران شهر عشق ۱۹۳
 حرکت‌های فکری کربلا در نیم قرن اخیر ۱۹۷
 فهرست منابع و مآخذ ۲۰۵

طلیعه

کربلا کلمه‌ای نیست که کسی آن را نشنیده باشد و در خصوص آن و حوادث حماسی و تاریخ‌سازش به فکر فرو نرفته و انگشت حیرت به لب نگرفته باشد. این دلاوزه بی‌نظیر، در طول تاریخ خونین خویش، همیشه ورد زبان آزادگان و مطلع قصیده‌های غیرتمندان و سرود سرخ شهیدان بوده است.

نام کربلا از آن روز به زبان‌ها افتاد که «قربانگاه عاشقان» و «مشهد شهیدان» نام گرفت و میزبان هفتاد و دو تن عاشق صادق و آبرمرد غیور گشت.

چنان‌که با شهادت پیشوای شهیدان و رهبر آزادگان، امام حسین علیه السلام و انسانیت تولدی تازه و میلادی مبارک و دوباره

یافت کربلا نیز مهد آن میلاد بی‌مانند گردید و بزرگ مکانی که تاریخ در آن تولد یافت.

کربلا بیش از آن‌که نام یک شهر، یا اسم مکانی باشد عنوان یک فرهنگ است، فرهنگی که فراتر از زمین و زمان بوده و تا فراسوی فرداهای بی‌نهایت نیز امتداد خواهد یافت.

کربلا نه تنها باگذشت زمان‌ها و روزگاران دراز، فراموش و فرسوده نمی‌شود بلکه روزه روز روشن‌تر از پیش و سحر به سحر سبزتر از دوش می‌درخشد و تا بلندای ابدیت نیز خواهد درخشید.

کربلا کتابی نیست که کهنه شود و نه اسم مکانی که محدود گردد، بلکه مصدري است که چشمه‌های جوشان و خروشان مکتب آزادی و فرات‌های زلال فرهنگ ناب، از آن مُشْتَقّاند و تمام آلاله‌ها از آن آب می‌خورند و هر آبشاری که در گلزار شهدا دیده می‌شود از آنجا سرچشمه می‌گیرد. مبالغه نیست اگر گفته شود:

کربلا کمال آفرین‌ترین، کلمه کتاب تاریخ است.

کلمه‌ای که از تکرارش هیچ‌کدورتی به دل نمی‌نشیند و هر چه قدر هم مکرّر باشد ملال‌آور نخواهد بود، درست مثل کلمه کریمه تکبیر که هیچ ابتکاری نیز در طراوت و تازگی به لطف آن نمی‌رسد، چرا چنین نباشد مگر نه این است که هیچ تکبیری کوبنده‌تر از کربلا به گوش تاریخ نخورده است و تا قیام قیامت نیز نخواهد خورد.

اصلاً کربلا - این سرخ‌ترین کلمه در قاموس عشق - خود تکبیر تکبیر و تفسیر سرخ الله اکبر است.

و عاشورا معراج‌نامه عشق است و عاشقان عارف از آن روز چنین یاد می‌کنند:

اللَّهُ أَكْبَرُ مَاذَا الْخَادُثُ الْجَلُّ تَزَلُّزَلْ سَهْلُ الْأَرْضِ وَالْجَبَلُ

و بی شک تکبیر منهای کربلا نه تنها تکبیر نیست که تحقیر تکبیر است و عشق و عرفان بدون «عاشورا» نیز جز تحریف انسان و تحقیر عرفان چیزی نخواهد بود و کلماتی از قبیل:

حق، حقیقت، حکمت، حریت، حماسه و حال، بی‌ولای سالار شهیدان حضرت امام حسین علیه السلام هیچ کدام معنی و مفهومی نخواهد داشت.

علی‌رغم تمام عاشق‌نماها و عارفان انزواجو در طول تاریخ بارها و بارها این حقیقت به اثبات رسیده است که در حریم حق، حرف، حرف حسین علیه السلام است و بس. و در معرکه هستی عشقی که پیروز است عشق عاشورایی است و السلام. در حدود این چهارده قرن که از روز بزرگ کربلا یعنی عاشورا می‌گذرد چه کتاب‌ها که در تاریخ کربلا نوشته نشده و چه دل‌سروده‌ها که در حق حماسه حسینی سروده نشده است و هنوز هم که هنوز است بهترین کتاب، کتاب کربلا و تازه‌ترین ترانه، ترانه سرخ عاشورا و ناب‌ترین غزل، غزل شهادت و سرخ‌ترین سرود، سرود سرخ شقایق است و تا هستی هست هم چنین خواهد بود.

و این خیال خامی بیش نیست اگر کسی تصوّر کند که دیگر آنچه که بناید درباره کربلا گفت، گفته شده است و نمی‌شود در حق کربلا حرف تازه‌ای و مضمون نابی گفت! نه به هیچ وجه چنین

نیست، بلکه:

تا قیامت می‌شود از عشق گفت

تو مگو مضمون نابی نیست، هست

و اما آنچه که ما می‌خواهیم در این دفتر کوچک و با این قلم قاصر، از کتاب بزرگ و بی‌نظیر کربلا بنویسیم نوشتاری است اجمالی و انتخابی از دل انگیزترین دفتر تاریخ یعنی حریم حماسه‌ها و مشهد شهادت‌ها، کربلا، شهر ثارالله. و از آنجایی که از بزرگ حماسه «خون خدا» گفتن نه در خور این خامه و نه در سهم این سیاهه مختصر است، بیشتر از شهر کربلا سخن خواهد رفت تا از عاشورای کربلا، چرا که این کار بسیار بزرگ بر این کوچک‌ترین، سخت سنگین است و دشوار.

و ما را اگر نوری بر قلم بتابد سر آن داریم که سر بر آستان مقدس حسینی بساییم و تربت پاکش را توتیای چشم دل بگردانیم. این قلم قاصر از آن روزی که خود را شناخت، شیفته کربلا و عاشق عاشورا بود و امروز اگر نمی‌تواند زائر آن حریم حماسه‌ها و حرم حق ثارالله باشد ولی خدا را هزاران سپاس که قلبش به عشق عاشورا می‌تپد و آرزوی دلش این که:

قسمت نشود روی مزارم بگذرانند

سنگی که گل لاله بر آن نقش بسته

سخن کربلا همیشه سرخ بوده و روایتش روایت رویش آلاله‌ها است و حدیثش «حدیث حریت» و حماسه‌ها و بیت بیت هر غزلش غریو غیرت و عزت است و تربتش تسبیح تشیع و مهر نماز

عاشقان و خاک پا کش، نه تنها شفای بیماران که آینه دل و مایه جلا و ضیای اندیشه هاست. کربلا تفسیر خونین «کَرَمُنَا» ست، راستی اگر کتاب کربلا نبود چگونه می شد «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ» را فهمید و «لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ» را درک کرد.

کربلا کعبه شقایق ها و قبله قبیله آلاله هاست و اگر مسلمانان کتاب کربلا را به درستی می خواندند، می توانستند در سایه خون خدا، کتاب بزرگ خدا قرآن را نیز به راستی بفهمند و اگر شور عاشورایی در سر داشتند سر از خواب خفت بار بر می داشتند و با داشتن عاشورا پرچم عزت و آزادگی را بر فراز گیتی به اهتزاز در می آوردند و عشق که خود به وجود عاشورا می بالد، عزیز و سرفرازشان می داشت.

آری، اگر کربلا شناخته می شد، کعبه - آن کانون کمال - در دست خیانت گر آل سعود اسیر نمی شد، پس باید کربلا را شناخت تا نجات یافت و نباید فراموش کرد که:

هر چه داریم از حسین و کربلاست

کربلا شیرازه آیین ماست

و این نکته نورانی و نظریه نیک را نیز نباید از یاد برد که:

تأسیس کربلا نه فقط بهر ماتم است

دانشسرای مکتب اولاد آدم است

و سهل انگاری و کوتاهی نسبت به کتاب کربلا گناهی بزرگ و

نابخشودنی است.

بیایید عاشورا - این حیرت آباد حماسه ها - را هر چه بیشتر

جَدی بگیریم و کتاب کربلا را - کتابی که با خونِ خدا نوشته شده -
 کوچک شماریم، کتابی که سطر سطر همیشه خونینش سرود
 سرخی است که هر حرفش کلمه‌ای از کلمه‌هایِ اِلاهی است و «کَلِمَةُ اللَّهِ
 هِيَ الْعُلْیَا».

قم - محمد صحتی سردرودی - ۷۳/۲/۲۸

ویرایش دوم - ۸۷/۲/۵